

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:GENEL KURUL
KARAR

MEHMET HANİFİ YETİŞKİN VE DİĞERLERİ BAŞVURUSU

Başvuru Numarası : 2021/54641

Karar Tarihi : 23/10/2025

Başkan : Kadir ÖZKAYA
Başkanvekili : Basri BAĞCI
Üyeler : Engin YILDIRIM
Rıdvan GÜLEÇ
Recai AKYEL
Yusuf Şevki HAKYEMEZ
Yıldız SEFERİNOĞLU
Selahaddin MENTEŞ
İrfan FİDAN
Kenan YAŞAR
Muhterem İNCE
Ömer ÇINAR
Metin KIRATLI
Raportör : Yüksel GÜNARSLAN
Başvurucular : 1. Mehmet Hanifi YETİŞKİN
2. Şaban YETİŞKİN
3. Zemzema YETİŞKİN
Vekili : Av. Dilovan BULUT

I. BAŞVURUNUN ÖZETİ

1. Başvuru; açık alanda bulunan askerî mühimmatın patlaması sonucu gerçekleşen yaralanmadan kaynaklanan zararların tazmini talebiyle açılan tam yargı davasında maddi tazminat talebinin kısmen reddi nedeniyle yaşam hakkının, hükmedilen maddi ve manevi tazminat yönünden işletilecek faizin başlangıç tarihinin hatalı belirlenmesi nedeniyle mülkiyet hakkının, lehe vekâlet ücretine hükmedilmemesi nedeniyle mahkemeye erişim hakkının ve yargılamanın uzun sürmesi nedeniyle de makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiği iddialarına ilişkindir.

2. Başvurucu Şaban Yetişkin 24/2/2007 tarihinde üç arkadaşıyla birlikte Silvan Taktik Jandarma Alay Komutanlığı (Alay Komutanlığı) tarafından atış eğitiminde kullanılan

alandan dolaşırken bulduğu RPG-7 tipi askerî mühimmatın patlaması sonucu ense, boyun ve sağ elinden yaralanmıştır. Diğer başvuru, olay sırasında 13 yaşında olan başvuru Şaban Yetişkin'in anne ve babasıdır.

A. Silvan Cumhuriyet Başsavcılığı Tarafından Yürütülen Ceza Soruşturması Süreci

3. Silvan Cumhuriyet Başsavcılığı (Başsavcılık) olaya ilişkin olarak resen soruşturma başlatmıştır. Cumhuriyet savcısı beraberindeki heyetle aynı gün olay yerinde keşif yapmıştır. Keşif esnasında olay yeri inceleme görevlileri olay yerinin fotoğraflarını çekmiş ve krokisini çizmiştir. Cumhuriyet savcısı tehlikeli olabileceğinden bahisle mühimmat parçasının imha edilmek üzere olay yerinde bırakılması talimatı vermiştir.

4. Başvuru Şaban Yetişkin ve olay sırasında yaralanan diğer çocukların ifadeleri Başsavcılık tarafından 29/6/2007 tarihinde alınmıştır. Bu ifadelerde D.T. olay yerinde buldukları yumurta boyutundaki cisme bakarken cismi elinden düşürdüğünü, patlamanın bu şekilde meydana geldiğini, K.A. patlamanın D.T.nin elindeki cismin yere düşmesi üzerine gerçekleştiğini, A.S. olay yerinde bulduğu cismi K.A.ya verdiğini, D.T.nin bu cismi K.A.dan alarak kayalara doğru attığını ve patlamanın bu nedenle gerçekleştiğini beyan etmiştir. Başvuru Şaban Yetişkin ise K.A., D.T. ve A.S.den üç metre uzakta bulunduğu sırada meydana gelen patlama üzerine yaralandığını beyan etmiş ancak patlamanın meydana geliş şekline ilişkin açıklamada bulunmamıştır.

5. Başsavcılığın bomba imha uzmanı ile balistik uzmanlarından oluşan üç kişilik bilirkişi heyetine yaptırdığı inceleme sonrasında 14/8/2007 tarihli rapor hazırlanmıştır. Raporla eğitim atışları sonrasında patlamayan mühimmatın toplanıp imha edilmemesi, köylülerin hayvan otlattıkları ve yaya yollarının bulunduğu bölgenin insan giriş çıkışını engelleyecek şekilde tel, çit vb. malzemeye kapatılmaması nedeniyle olayın meydana gelmesinde Alay Komutanlığının asli kusurlu olduğu belirtilmiştir.

6. Başsavcılık askerî personel yönünden tefrik kararı vermiş ve soruşturmaya olay sırasında yaralanan D.T. yönünden taksirle birden fazla kişinin yaralanmasına neden olma suçu kapsamında devam etmiştir. Başsavcılık anılan soruşturma neticesinde şikâyet yokluğu nedeniyle D.T. hakkında kovuşturmaya yer olmadığına dair karar vermiştir. 5/1/2010 tarihli kararda olay yerinde dolaşan çocukların patlamamış mühimmatı bularak mühimmatla oynamaya başladığı, D.T.nin mağdur K.A.nın elinden aldığı mühimmatı bir kayaya fırlatması veya elinden düşürmesi sonucu patlamanın meydana geldiği, olayda yaralanan diğer çocuklar ve yasal temsilcilerinin D.T.den şikâyetçi olmadıklarını beyan ettikleri belirtilmiştir.

7. Askerî personel yönünden tefrik edilen soruşturma dosyası, görevsizlik kararı ekinde Kara Kuvvetleri Komutanlığı 7. Kolordu Komutanlığı Askerî Savcılığına (Askerî Savcılık) gönderilmiştir.

B. Askerî Savcılık Tarafından Yürütülen Ceza Soruşturması Süreci

8. Askerî Savcılık tarafından soruşturma kapsamında bir dizi bilirkişi incelemesi yaptırılmıştır. Bilirkişi Y.K. tarafından hazırlanan tarihsiz raporda olayın meydana geldiği bölgenin geçici askerî güvenlik bölgesi statüsünde olması nedeniyle ilgili mevzuat uyarınca sınırlarında işaretleme ve tel örgü ile çevirme zorunluluğunun bulunmadığı belirtilmiştir.

9. 28/5/2012 tarihli bilirkişi raporunda atış alanının çevresinin ikaz levhaları ile işaretlendiği, en son gerçekleştirilen atış eğitiminden önce askerî birlik tarafından Kaymakamlığa yazılı bildirimde bulunulduğu, atıştan sonra bölgede arama yapılarak tespit edilen patlamamış mühimmatın imha edildiği belirtilmiştir. Raporda sonuç olarak 1958 yılından bu yana atış eğitim alanı olarak kullanılan bölgede her zaman patlamamış ve bulunamamış mühimmat olabileceği, bu mühimmatın ne zaman ve hangi birliğin yaptığı atışlardan kaldığının ve olayda kimlerin kusurlu olduğunun tespitinin mümkün olmadığı belirtilmiştir.

10. 1/12/2013 tarihli bilirkişi raporunda olay yerinde en son yapılan atış eğitimi sonrasında zeminin karlı olması nedeniyle patlamamış mühimmat aranması faaliyetinin daha sonraki bir tarihte ertelendiği, hava ve zemin koşullarının uygun olduğu bir tarihte tespit edilen patlamamış mühimmatın imha edildiğinin ilgili tutanaklardan anlaşıldığı belirtilmiştir. Ayrıca anılan rapora ek olarak düzenlenen bilirkişi raporunda yaralanmaya neden olan mühimmatın silahlı kuvvetlerin pek çok birliğinin envanterinde bulunması nedeniyle hangi birlik tarafından gerçekleştirilen eğitim sırasında kullanıldığının tespit edilemediği ifade edilmiştir.

11. Askerî Savcılık, olayın meydana gelmesinde Alay Komutanlığında görev yapan herhangi bir personelin kasıt, kusur ve ihmali olduğu hususunda yeterli suç şüphesini gösterir delil elde edilemediği gerekçesiyle 24/7/2013 tarihinde kovuşturmaya yer olmadığına karar vermiştir.

C. Tam Yargı Davası Süreci

12. Başvurucu Mehmet Hanifi Yetişkin ve Zemzema Yetişkin olaydan kaynaklanan maddi ve manevi zararlarının karşılanması için idareye yaptıkları 24/2/2009 tarihli başvurunun 15/5/2009 tarihinde reddedilmesi üzerine 23/7/2009 tarihinde Diyarbakır 2. İdare Mahkemesi (İdare Mahkemesi) nezdinde başvuru Şaban Yetişkin'e velayeten tam yargı davası açmıştır. Başvurucular dava dilekçesinde olayın meydana gelmesinde idarenin hizmet kusuru olduğunu ileri sürerek yaralanmadan kaynaklanan iş gücü kaybı ile tedavi, ilaç, yol ve ağırlanan misafirler için yapılan masraflara karşılık 40.000 TL maddi, 15.000 TL manevi tazminat ödenmesi talebinde bulunmuştur.

13. İdare Mahkemesi 9/10/2009 tarihinde başvuru zararları öğrendikten sonra idareye bir yıl içinde başvurmadıkları gerekçesiyle davanın süre aşımı nedeniyle reddine karar vermiştir.

14. Başvurucuların davanın reddi kararına karşı yaptıkları temyiz başvurusu Danıştay Onuncu Dairesi (Daire) tarafından 13/2/2014 tarihinde kabul edilmiş ve bozma kararı verilmiştir. İdarenin karar düzeltme talebi ise Dairenin 27/5/2016 tarihli kararıyla reddedilmiştir.

15. Bozma sonrası yargılama sürecinde Diyarbakır Gazi Yaşargil Eğitim ve Araştırma Hastanesince düzenlenen 11/12/2017 tarihli sağlık kurulu raporunda başvuru Şaban Yetişkin'in yaralanması sonucu vücudunda geleceğe yönelik olarak iş gücü kaybı meydana gelmediği ve vücut fonksiyon kaybı oranının %0 olduğu belirtilmiştir.

16. Başvurucular 25/4/2018 tarihli dilekçeyle maddi tazminat taleplerini 30.000 TL, manevi tazminat taleplerini ise 25.000 TL olacak şekilde ıslah etmiştir.

17. İdare Mahkemesi 22/6/2018 tarihinde maddi tazminat talebinin kısmen kabulüyle 5.000 TL maddi tazminatın idareye başvuru tarihinden itibaren işletilecek faiziyle birlikte, manevi tazminat talebinin tamamen kabulüyle 15.000 TL'lik kısmı için idareye başvuru tarihinden, geri kalan kısmı içinse ıslah dilekçesinin idareye tebliğ edildiği 9/5/2018 tarihinden itibaren işletilecek faiziyle birlikte toplam 25.000 TL manevi tazminatın ödenmesine karar vermiştir. Gerekçeli kararda alınan sağlık kurulu raporuna istinaden başvuru Şaban Yetişkin'in iş gücü kaybının bulunmadığı anlaşıldığından buna ilişkin maddi tazminat talebinin reddinin gerektiği belirtilmiştir. Kararda ayrıca başvuru sahiplerinin tedavi, ilaç, yol ve misafir ağırlama giderlerine ilişkin olarak herhangi bir makbuz ve fatura ibraz edemedikleri ancak gündelik yaşamda faturalandırılmayan harcamaların olabileceği değerlendirilerek anılan maddi zarar kalemlerine karşılık olarak 5.000 TL maddi tazminat ödenmesi gerektiği belirtilmiştir.

18. Başvuru sahipleri iş gücü kaybının olayın ardından düzenlenen tıbbi belgeler dikkate alınarak belirlenmesi gerekirken on yıl sonra alınan sağlık kurulu raporunun esas alınarak belirlenmesinin, tedavi, ilaç, yol ve ağırlama masraflarına ilişkin olarak yetersiz miktarda maddi tazminata hükmedilmesinin ve lehe vekâlet ücretine hükmedilmemesinin hukuka uygun olmadığını ileri sürerek temyiz kanun yoluna başvurmuştur. 3/9/2018 tarihli temyiz dilekçesinde hükmedilen maddi ve manevi tazminat yönünden işletilecek faizin başlangıç tarihine ilişkin bir açıklamaya yer verilmemiştir.

19. Daire 11/3/2019 tarihinde maddi ve manevi tazminat miktarlarının patlamanın meydana gelmesinde etkisi bulunan başvuru Şaban Yetişkin'in müterafik kusuru dikkate alınmadan belirlendiği ve maddi zararın bilirkişi incelemesi yaptırılmak suretiyle tespit edilmesi gerektiği gerekçesiyle bozma kararı vermiştir.

20. Taraflar bozma kararına karşı karar düzeltme talebinde bulunmuştur. Başvuru sahipleri 1/9/2019 tarihli karar düzeltme talep dilekçelerinde temyiz kanun yolunda ileri sürdükleri hususları yinelemiştir. Daire; karar düzeltme taleplerinin kabulüne, temyiz taleplerinin reddine ve İdare Mahkemesi hükmünün onanmasına 26/5/2021 tarihinde karar vermiştir.

21. Başvuru sahipleri, nihai kararı 28/9/2021 tarihinde öğrendikten sonra 28/10/2021 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

22. Komisyon, başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar vermiştir. Birinci Bölüm, başvurunun Genel Kurul tarafından incelenmesine karar vermiştir.

II. DEĞERLENDİRME

A. Yaşam Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

23. Başvuru sahipleri;

i. Kesinleşen İdare Mahkemesi kararıyla yaşam hakkının ihlal edildiğinin kabul edildiğini ancak gerçek zararın tespiti amacıyla bilirkişi incelemesi yaptırılmadan yetersiz miktarda maddi tazminata hükmedildiğini belirterek yaşam hakkının,

ii. Temyiz ve karar düzeltme dilekçelerinde ileri sürdükleri iddiaların yanıtlanmaması nedeniyle gerekçeli karar hakkının,

iii. Yargılama sürecinde taleplerinin incelenmemesi ve çok açık maddi zararlarına rağmen davanın reddedilmesi nedeniyle adil yargılanma hakkının ihlal edildiğinden yakınmıştır.

24. Adalet Bakanlığı (Bakanlık) görüşünde, başvuru sahiplerinin özü itibarıyla adil yargılanma hakkı kapsamında incelenebilecek iddialarının kanun yolu şikâyeti niteliğinde olup olmadığının değerlendirilmesi gerektiği belirtilmiştir. Bakanlık görüşünde ayrıca başvuru sahiplerinin deliller ile iddia ve savunmalarını yargı mercilerine sunma fırsatı elde ettiği, idari yargı mercilerinin dava konusu maddi olay ve olguları, delillerin değerlendirmesini, hukuk kurallarının yorumlanması ve uygulanmasını, uyumsuzlukla ilgili vardığı sonucu ve sonuca varırken dayandığı sebepleri gerekçelendirdiği ileri sürülmüştür. Başvuru sahipleri, Bakanlık görüşüne karşı beyanlarında başvuru formundaki iddialarını tekrarlamıştır.

25. Ölümün gerçekleşmediği bazı hâllerde de başvuru; kişiye karşı kullanılan gücün derecesi ile türü, güç kullanımının ardında yatan niyet ve amaç ile maruz kalınan eylemin mağdurun fiziki bütünlüğü üzerindeki sonuçları gibi hususlar birlikte değerlendirilerek yaşam hakkı kapsamında incelenebilir (*Mehmet Karadağ* [2. B.], B. No: 2013/2030, 26/6/2014, § 20; *Mustafa Çelik ve Siyahmet Şeran* [2. B.], B. No: 2014/7227, 12/1/2017, § 69; *Yasin Ağca* [1. B.], B. No: 2014/13163, 11/5/2017, § 110). Somut olayda başvuru sahibi Şaban Yetişkin'in yaralanmasına neden olan mühimmat patlamasının potansiyel olarak öldürücü olduğu anlaşıldığından başvuru sahiplerinin yukarıda yer verilen tüm iddialarının yaşam hakkı kapsamında incelenebileceği değerlendirilmiştir.

1. Şaban Yetişkin Yönünden

26. Anayasa'nın yaşam hakkını güvence altına alan 17. maddesinin kendisine yüklediği pozitif yükümlülükler uyarınca devlet, yetki alanındaki bireylerin yaşamlarını kamu görevlileri ile diğer bireylerin eylemlerinden hatta kişilerin kendi eylemlerinden kaynaklanabilecek risklere karşı koruma ödevi altındadır (*Gökhan Yiğit Koç ve diğerleri* [GK], B. No: 2019/25727, 28/7/2022, § 35).

27. Koruma ödevinin yerine getirilebilmesi için devletin yaşam hakkına yönelik tehdit ve risklere karşı caydırıcı ve koruyucu yasal ve idari çerçeve oluşturması (*İpek Deniz ve diğerleri* [2. B.], B. No: 2013/1595, 21/4/2016, § 149; *T.A.* [GK], B. No: 2017/32972, 29/9/2021, § 135), bir kişinin yaşamına yönelik gerçek ve yakın bir tehlikenin bulunduğu kamu makamlarınca bilindiği ya da bilinmesi gerektiği durumlarda organları veya görevlileri aracılığıyla makul ölçüler çerçevesinde ve bu tehlikenin gerçekleşmesini önleyebilecek şekilde önlemler alması (*T.A.*, § 136; *Gökhan Yiğit Koç ve diğerleri*, § 36) hatta önceden belirlenebilir bir veya daha fazla bireyin yaşamına yönelik bir tehdit söz konusu olmasa bile kişilerin yaşamını korumak için genel güvenlik tedbirleri alması gerekir (*Mehmet Çetinkaya ve Maide Çetinkaya* [1. B.], B. No: 2013/1280, 28/5/2014, § 59). Öte yandan yetkili makamlardan yaşamla ilgili her türlü potansiyel tehdidin gerçekleşmesini önlemek için somut tedbirler alması beklenemeyeceği (*Mehmet Çetinkaya ve Maide Çetinkaya*, § 60) gibi özellikle insan davranışlarının öngörülemezliği, öncelikler ve kaynaklar değerlendirilerek yapılacak işlem veya yürütülecek faaliyet tercihi dikkate alındığında koruma yükümlülüğünün kamu makamları üzerinde aşırı yük oluşturacak şekilde yorumlanması da mümkün değildir. Ayrıca hak ve özgürlüklerin güvence altına alınması adına pek çok yöntem

benimsenebilir ve mevzuatta düzenlenmiş herhangi bir tedbirin yerine getirilmesinde başarısız olunsu bile pozitif yükümlölükler diğeri bir tedbirle yerine getirilebilir. Unutulmaması gerekir ki yaşam hakkının gerektirdiğı pozitif yükümlölüklerin yerine getirilmesi kapsamında alınacak tedbirlerin belirlenmesi idari ve yargısal makamların takdirindedir (T.A., §§ 136, 137; *Gökhan Yiğit Koç ve diğeri*, § 37).

28. Pozitif yükümlölüğü kapsamında devletin yaşam hakkını korumak için oluşturulan yasal ve idari çerçevenin gereğı gibi uygulanmasını ve bu hakka yönelik ihlallerin durdurulup cezalandırılmasını sağlayacak etkili bir yargısal sistem kurma yükümlölüğü de vardır. Bu yükümlölük, kamusal olsun veya olmasın, yaşam hakkının tehlikeye girebileceğı her türlü faaliyet bakımından geçerlidir (T.A., § 134; *Gökhan Yiğit Koç ve diğeri*, § 38).

29. Yaşam hakkının ihlaline kasten sebebiyet verilmemiş ise etkili bir yargısal sistem kurma yönündeki pozitif yükümlölük her olayda mutlaka ceza davası açılmasını gerektirmez. Mağdurlara hukuki, idari hatta disiplinle ilgili hukuk yollarının açık olması yeterli olabilir (*Nafta Sevin Ergün Sefada ve diğeri* [GK], B. No: 2014/14844, 1/12/2016, § 63).

30. Yaşam hakkı kapsamındaki sorumluluğı ortaya koymak adına adli ve idari yargıda açılan tazminat talepli davalarda makul derecede ivedilik ve özen şartının yerine getirilmesi gerekmektedir (*Perihan Uçar ve diğeri* [2. B.], B. No: 2013/5860, 1/12/2015, § 52; *Gökhan Yiğit Koç ve diğeri*, § 39) ancak yargı mercilerinin özenli inceleme yapma yükümlölükleri, yaşam hakkı ile ilgili her davada mutlaka mağdurlar lehine sonuca varılmasını garanti etmez (*Aysun Okumuş ve Aytekin Okumuş* [1. B.], B. No: 2013/4086, 20/4/2016, § 73; *Gökhan Yiğit Koç ve diğeri*, § 40).

31. Yaşam hakkının ihlaline kasten sebebiyet verilmediğı hâllerde -bazı istisnaları bulunmakla birlikte- idari makamlar veya yargı mercileri tarafından ödenmesine karar verilen tazminatın başvuruçuların mağdur sıfatını ortadan kaldırabilmesi için yaşam hakkının ihlal edildiğı idari makamlar veya yargı mercilerince açıkça veya en azından öz itibarıyla tespit edilmeli ve ödenmesine karar verilen tazminatın Anayasa Mahkemesinin benzer yaşam hakkı ihlallerinde hükmettiğı tazminat miktarıyla uyumlu olmalıdır (*Hasan Kılıç* [2. B.], B. No: 2018/22085, 27/1/2021, § 42). Manevi tazminat miktarının yeterli olup olmadığı konusunda yapılacak karşılaştırmada dikkate alınacak tazminat miktarı, tazminata karar veren yargı merciinin karar verdiğı tarihte Anayasa Mahkemesinin benzer başvurular üzerine verdiğı veya verebileceğı tazminat miktarıdır (kişi hürriyeti ve güvenliğı hakkı yönünden yapılan benzer değerlendirme için bkz. *Siyami Hıdıroğlu* [GK], B. No: 2018/11489, 11/1/2024, § 35).

32. Başvurunun incelenmesi neticesinde tam yargı davası sürecinde mühimmat patlaması sonucu meydana gelen yaralanma olayında kamu makamlarının tam kusurlu olduğunun idari yargı mercileri tarafından tespit edildiğı ve başvuruçunun zararlarının hizmet kusuru ilkesine göre karşılanması gerektiğı sonucuna ulaşıldığı anlaşılmıştır.

33. Başvuruya konu olayda başvuruçunun yaralanmasından kamu makamlarının sorumlu olduğunun tespit edilmesi, Anayasa'nın 17. maddesinde güvence altına alınan yaşam hakkının ihlal edildiğinin ve yaşam hakkının devlete yüklediğı yaşamı koruma yükümlölüğünün kamu makamları tarafından yerine getirilmediğinin yargısal mercilerce açıkça kabul edildiğı anlamına gelmektedir.

34. Dolayısıyla bu noktada söz konusu davada ihlal nedeniyle ödenmesine karar verilen tazminat miktarlarının yetersiz olduğu iddialarının değerlendirilmesi gerekir. İdare

Mahkemesi başvuruçunun talep ettiği 25.000 TL tutarındaki manevi tazminat miktarının tamamına hükmetmiştir, bir başka ifadeyle başvuruçunun talep ettiği manevi tazminat tutarının tamamını almıştır.

35. İdare Mahkemesi ayrıca 11/12/2017 tarihli sağlık kurulu raporundaki tespitlere istinaden yaralanma nedeniyle iş gücü kaybına uğramadığını kabul ettiği başvuruçunun bu yöndeki zararlarının karşılanmasına yönelik maddi tazminat talebini reddetmiştir. Bununla birlikte İdare Mahkemesi tedavi, ilaç, yol ve misafir ağırlama masraflarına ilişkin maddi tazminat talebinin kısmen kabulüyle idareye başvuru tarihinden (24/2/2009) itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte 5.000 TL maddi tazminatın ödenmesine karar vermiştir. Mahkeme gerekçeli kararında, yargılama sürecinde anılan masraflara ilişkin herhangi bir fatura veya makbuz ibraz edilmediğini ancak belirli bir süre tedavi gördüğü anlaşılan başvuruçunun hayatın olağan akışı içinde belgelenmemiş bazı masraflar yapmasının mümkün olduğundan bahisle takdire 5.000 TL maddi tazminat ödenmesi gerektiğini belirtmiştir.

36. Başvuruçunun, İdare Mahkemesinin maddi zararın tespitine yönelik bilirkişi incelemesi yaptırmadan maddi tazminat miktarını takdiri olarak belirlediğini ve hükmedilen miktarın gerçek zararını karşılamaktan uzak olduğunu ileri sürmüştür. Bununla birlikte başvuruçunun gerek yargılama sürecinde gerekse bireysel başvuru formunda iddia ettiği harcamaları doğrulayan herhangi bir bilgi ve belge ibraz etmediği görülmüştür. Dahası bu konuda bilirkişi incelemesi yaptırılmamasından yakının başvuruçunun gerçek maddi zararının hükmedilen tutarın üzerinde olduğuna dair somut bir açıklamada bulunmadığını anlaşılmıştır.

37. Tüm bu bilgiler ışığında kamu hizmetinin yerine getirilmesi sırasında gerçekleştirilen hizmet kusuru nedeniyle yaşam hakkının ihlal edildiğinin tartışmaya yer bırakmayacak şekilde yargısal makamlar tarafından belirlendiği, yargılama neticesinde başvuruçunun talep ettiği manevi tazminat miktarının tümünün kendisine ödenmesine karar verildiği, zarara ilişkin ispat edici bilgi ve belge bulunmamasına rağmen maddi tazminat talebinin kısmen kabul edildiği görüldüğünden ve temyiz incelemesi neticesinde onanarak kesinleşen İdare Mahkemesi kararında bariz takdir hatası veya açık bir keyfîlik de tespit edilmediğinden başvuruçunun söz konusu ihlal nedeniyle yeterli tazminata karar verilmediği iddiasının açıkça dayanaktan yoksun olduğu sonucuna varılmıştır.

38. Açıklanan gerekçelerle başvuruçunun bu kısmının *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

2. Mehmet Hanifi Yetişkin ve Zemzema Yetişkin Yönünden

39. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 46. maddesinde kimlerin bireysel başvuru yapabileceği sayılmış olup anılan maddenin (1) numaralı fıkrasına göre bir kişinin Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruda bulunabilmesi için üç temel ön koşulun birlikte bulunması gerekmektedir. Bu ön koşullar başvuruya konu edilen ve ihlale yol açtığı ileri sürülen kamu gücü eylem veya işleminden ya da ihmalinden dolayı başvuruçunun *güncel bir hakkının ihlal edilmesi*, bu ihlalden dolayı kişinin *kişisel olarak ve doğrudan* etkilenmiş olması ve bunların sonucunda başvuruçunun kendisinin *mağdur* olduğunu ileri sürmesidir. Bir başvuruçunun kabul edilebilir olduğuna karar verilebilmesi için başvuruçunun mağdur olduğunu ileri sürmesi yeterli olmayıp iddia edilen ihlalden doğrudan etkilendiğini, bir başka ifadeyle mağduriyetini kanıtlaması gerekir. Bu itibarla mağdur olduğu zannı veya şüphesi mağdurluk statüsünün

kabulü için yeterli değildir (aktarılan ilkeler için bkz. *Fetih Ahmet Özer* [1. B.], B. No: 2013/6179, 20/3/2014; *Ayşe Hülya Potur* [2. B.], B. No: 2013/8479, 6/6/2014).

40. Başvuru konusu olayda ihlal iddiası Şaban Yetişkin'in mühimmat patlaması sonucu yaralanması temelinde ileri sürülmüştür. İhlal iddiasına konu ihmalin mağduru doğrudan şu anda hayatta olan Şaban Yetişkin'dir. Bu bağlamda hak ihlali iddiasına temel olan patlamanın/yaralanmanın doğrudan mağduru olmayan Mehmet Hanifi Yetişkin ve Zemzema Yetişkin'in yaşam hakkı yönünden mağdur statüsünün bulunmadığı açıktır (benzer yönde değerlendirmeler için bkz. *Selçuk Borlukan ve diğerleri* [1. B.], B. No: 2020/40402, 23/10/2024, §§ 14-16).

41. Açıklanan gerekçelerle yaşam hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın Mehmet Hanifi Yetişkin ve Zemzema Yetişkin yönünden *kişi bakımından yetkisizlik* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

B. Mülkiyet Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

42. Başvurucular, maddi ve manevi tazminat yönünden işletilecek faizin başlangıç tarihinin idarenin kusuruyla gerçekleşen haksız fiil tarihi yerine dava açılış tarihi olarak belirlenmesi nedeniyle mülkiyet hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür. Bakanlık görüşünde bu iddiaya ilişkin bir değerlendirmeye yer verilmemiştir.

43. 6216 sayılı Kanun'un 45. maddesinin (2) numaralı fıkrası uyarınca bireysel başvuru yoluna başvurulabilmesi için olağan kanun yollarının tüketilmiş olması gerekir (benzer yönde değerlendirmeler için bkz. *Ayşe Zıraman ve Cennet Yeşilyurt* [2. B.], B. No: 2012/403, 26/3/2013, § 16).

44. Somut olayda İdare Mahkemesi 5.000 TL maddi tazminatın idareye başvuru tarihinden itibaren işletilecek faiziyle birlikte, 25.000 TL manevi tazminatın 15.000 TL'lik kısmı için idareye başvuru tarihinden, geri kalan kısmı içinse ıslah dilekçesinin idareye tebliğ edildiği 9/5/2018 tarihinden itibaren işletilecek faiziyle birlikte ödenmesine karar vermiştir. Başvurucular İdare Mahkemesinin bu kararına yönelik temyiz taleplerinde faizin işlemeye başlayacağı tarihin hatalı olarak belirlendiğine yönelik herhangi bir itiraz ileri sürmemiştir. Başvurucular, Dairenin 11/3/2019 tarihli bozma kararına yönelik karar düzeltme taleplerinde de bu konuya ilişkin herhangi bir itiraz öne sürmemiştir. Başvurucuların maddi ve manevi tazminat yönünden işletilecek faizin başlangıç tarihinin hatalı olarak belirlendiği yönündeki şikâyetlerini olağan kanun yollarında ileri sürmedikleri gözetildiğinde hukuk sisteminde mevcut yargısal yolları tüketmeksizin bireysel başvuruda bulundukları sonucuna ulaşılmıştır.

45. Açıklanan gerekçelerle başvurunun bu kısmının diğer kabul edilebilirlik koşulları yönünden incelenmeksizin *başvuru yollarının tüketilmemesi* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

C. Adil Yargılanma Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddialar

1. Mahkemeye Erişim Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

46. Başvurucular kendilerini vekil ile temsil ettirmelerine rağmen lehlerine vekâlet ücretine hükmedilmemesi nedeniyle adil yargılanma haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüştür. Bakanlık görüşünde bu iddiaya ilişkin olarak bir değerlendirmeye yer verilmemiştir.

47. Anayasa Mahkemesi, olayların başvuru tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile bağılı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder. Başvurucuların iddialarının mahkemeye erişim hakkı kapsamında incelenmesi gerektiği değerlendirilmiştir.

48. Anayasa Mahkemesi *Aksaray Tır Nakliyat Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.* ([1. B.], B. No: 2017/36736, 19/9/2018) başvurusuna ilişkin kararında lehe vekâlet ücretine hükmedilmemesinin somut olayın tüm şartları çerçevesinde adil yargılanma hakkının güvencelerinden birini etkilediğinin ortaya konulması hâlinde etkilenen güvence kapsamında incelenebileceğini belirtmiştir (*Aksaray Tır Nakliyat Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.*, §§ 81-87).

49. Somut olayda başvuru, soyut ve genel ifadelerle kendilerini vekil ile temsil ettirmelerine rağmen lehlerine vekâlet ücretine hükmedilmemesinden şikâyetçi olmuştur. Diğer bir ifadeyle başvuru, lehlerine vekâlet ücretine hükmedilmemesinin adil yargılanma hakkı kapsamındaki güvencelere tesir ettiğini ortaya koyabilmiş değildir. Dolayısıyla somut başvuru yönünden söz konusu karardan ayrılmayı gerektiren bir durum bulunmamaktadır.

50. Açıklanan gerekçelerle başvurunun bu kısmının *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

2. Makul Sürede Yargılanma Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

51. Başvurucular, tam yargı davasının uzun sürmesi nedeniyle makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür. Bakanlık görüşünde bu iddiaya ilişkin bir değerlendirmeye yer verilmemiştir.

52. Anayasa Mahkemesi, olay ve olguları somut başvuru ile benzer nitelikte olan *Veysi Ado* ([GK], B. No: 2022/100837, 27/4/2023) kararında anılan şikâyetle ilgili olarak uygulanacak anayasal ilkeleri belirlemiştir. Bu çerçevede Anayasa Mahkemesi 9/1/2013 tarihli ve 6384 sayılı Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine Yapılmış Bazı Başvuruların Tazminat Ödenmek Suretiyle Çözümüne Dair Kanun'un geçici 2. maddesinde 28/3/2023 tarihli ve 7445 sayılı Kanun'un 40. maddesi ile yapılan değişikliğe göre 9/3/2023 tarihi (bu tarih dâhil) itibarıyla derdest olan, yargılamaların makul sürede sonuçlandırılmadığı iddialarıyla yapılan başvurulara ilişkin olarak Tazminat Komisyonuna başvuru yolu tüketilmeden yapılan başvurunun incelenmesinin bireysel başvurunun *ikincil niteliği* ile bağdaşmayacağı neticesine varmıştır. Somut başvuruda da anılan kararda açıklanan ilkelere ve ulaşılan sonuçtan ayrılmayı gerektiren bir durum bulunmamaktadır.

53. Açıklanan gerekçelerle başvurunun bu kısmının *başvuru yollarının tüketilmemesi* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

III. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. 1. Şaban Yetişkin yönünden yaşam hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

2. Mehmet Hanifi Yetişkin ve Zemzema Yetişkin yönünden yaşam hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın *kişi bakımından yetkisizlik* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

3. Mülkiyet hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın *başvuru yollarının tüketilmemesi* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

4. Mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

5. Makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın *başvuru yollarının tüketilmemesi* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

B. Yargılama giderlerinin başvuruçular üzerinde BIRAKILMASINA 23/10/2025 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.